

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 27. 9. 2019
COM(2019) 420 final

Odporúčanie

ROZHODNUTIE RADY

**o poverení začať rokovania o dohode medzi Európskou úniou a Japonskom o prenose
a využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) s cieľom predchádzať terorizmu
a inej závažnej cezhraničnej trestnej činnosti a bojovať proti nim**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. ÚČEL

Európska únia by mala začať rokovania s Japonskom s cieľom podpísať dvojstrannú dohodu, v ktorej sa stanoví rámec a podmienky, za ktorých sa leteckým dopravcom povolí prenášať do Japonska údaje zo záznamov o cestujúcich (PNR) na letoch medzi EÚ a Japonskom, a to spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami práva EÚ.

2. KONTEXT NÁVRHU

Záznamy o cestujúcich (PNR) sú záznamy o cestovných požiadavkách každého cestujúceho, v ktorých sú zahrnuté všetky informácie potrebné na to, aby leteckí dopravcovia mohli spracúvať rezervácie. Pokiaľ ide o toto odporúčanie, údaje z PNR sa vzťahujú na zozbierané údaje, ktoré sa nachádzajú v automatizovanom rezervačnom systéme a systéme kontroly pri odlete leteckého dopravcu.

Spracúvanie údajov z PNR v rámci EÚ predstavuje základný nástroj v spoločnej reakcii na terorizmus a závažnú trestnú činnosť, ako aj stavebný blok bezpečnostnej únie. Identifikácia a sledovanie podozrivých cestovných návykov spracovaním údajov z PNR s cieľom zhromaždiť dôkazy a v prípade potreby nájsť páchatel'ov závažnej trestnej činnosti a ich spoločníkov a odhaliť zločinecké siete sa ukazujú ako nevyhnutné na predchádzanie teroristickým trestným činom a závažnej trestnej činnosti a na ich odhaľovanie, vyšetrowanie a stíhanie.

Európsky parlament a Rada prijali 27. apríla 2016 smernicu (EÚ) 2016/681 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrowania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (ďalej len „smernica o PNR“)¹. Táto smernica umožňuje vnútroštátnym orgánom EÚ získať priamy prístup k dôležitým informáciám, ktoré majú letecké spoločnosti, a to pri plnom zohľadnení práv na ochranu údajov. Poskytuje všetkým členským štátom dôležitý nástroj na predchádzanie, odhaľovanie a vyšetrowanie terorizmu a závažnej trestnej činnosti vrátane obchodovania s drogami a ľuďmi a sexuálneho vykorisťovania detí. Lehota členských štátov na transpozíciu smernice o PNR do vnútroštátneho práva uplynula 25. mája 2018².

Pokiaľ ide o celosvetovú úroveň, v rezolúcii Bezpečnostnej rady OSN č. 2396 prijatej 21. decembra sa od členských štátov OSN vyžaduje, aby „na základe štandardov a odporúčaní ICAO vybudovali kapacity na zhromažďovanie, spracúvanie a analýzu údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) a aby všetky ich príslušné vnútroštátne orgány využívali a navzájom si vymieňali údaje z PNR pri plnom dodržiavaní ľudských práv a základných slobôd“. V rezolúcii sa takisto organizácia ICAO vyzýva, aby „spolupracovala so svojimi členskými štátmi s cieľom stanoviť štandard pre zber, používanie, spracúvanie a ochranu údajov z PNR“³. Výbor ICAO pre leteckú dopravu (ATC) v marci 2019 zriadil pracovnú skupinu – panel pre zjednodušenie s cieľom zvážiť návrhy noriem a odporúčaných postupov, pokiaľ ide o zhromažďovanie, využívanie, spracúvanie a ochranu údajov z PNR v súlade

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrowania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti, Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 132 – 149.

² Pokiaľ ide o stav vykonávania smernice o PNR, pozri Devätnástu správu o pokroku dosiahnutom pri budovaní účinnej a skutočnej bezpečnostnej únie [COM (2019) 353 final, 24.7.2019].

³ Rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN 2396 (2017) o hrozbách pre medzinárodný mier a bezpečnosť v dôsledku návratu zahraničných teroristických bojovníkov.

s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 2396 (2017). Pracovná skupina má mandát: a) preskúmať existujúce normy a odporúčané postupy týkajúce sa PNR uvedené v kapitole 9 prílohy 9 k Chicagskému dohovoru; b) zistiť, či je potrebné ich doplniť ďalšími normami a odporúčanými postupmi a/alebo usmerneniami pri zohľadnení rozhodnutia a úvah Bezpečnostnej rady a c) podľa potreby vypracovať nové ustanovenia (normy, odporúčané postupy a/alebo usmernenia), pokiaľ ide o zhromažďovanie, využívanie, spracúvanie a ochranu údajov z PNR.

Prenos príslušných osobných údajov z EÚ do tretej krajiny sa môže uskutočniť len v súlade s ustanoveniami o medzinárodných prenosoch stanovenými v kapitole V nariadenia (EÚ) 2016/679 (ďalej len „všeobecné nariadenie o ochrane údajov“)⁴.

V súčasnosti sú v platnosti dve medzinárodné dohody medzi EÚ a tretími krajinami (konkrétne Austráliou⁵ a Spojenými štátmi⁶) o spracúvaní a prenose údajov z PNR. Súdny dvor EÚ 26. júla 2017 prijal stanovisko k zamýšľanej dohode medzi EÚ a Kanadou podpísanej 25. júna 2014⁷. Súdny dvor rozhodol, že dohodu nemožno uzavrieť v jej plánovanej podobe, lebo niektoré z jej ustanovení sú nezlučiteľné so základnými právami na súkromie a ochranu osobných údajov uznanými EÚ. Súdny dvor stanovil najmä ďalšie právne požiadavky týkajúce sa dohľadu zo strany nezávislého orgánu, citlivých údajov, automatizovaného spracúvania údajov z PNR, účelov, na ktoré sa môžu údaje z PNR spracúvať, a uchovávaní, využívania, zverejňovania a ďalšieho prenosu údajov z PNR. V nadväznosti na poverenie, ktoré Európska komisia dostala od Rady v decembri 2017, sa v júni 2018 začali nové rokovania s Kanadou týkajúce sa záznamov o cestujúcich. Na 17. samite EÚ – Kanada, ktorý sa konal v Montreale 17. 18. júla 2019, EÚ a Kanada s potešením konštatovali, že uvedené rokovania boli ukončené. Hoci Kanada upozornila na svoju požiadavku právneho preskúmania, zmluvné strany sa s výhradou vykonania uvedeného preskúmania zaviazali, že dohodu finalizujú čo najskôr, pričom uznali zásadnú úlohu tejto dohody pri zvyšovaní bezpečnosti a súčasnom zabezpečení ochrany súkromia a osobných údajov.

3. CIELE NÁVRHU

Japonsko je blízkym a strategickým partnerom Európskej únie v boji proti terorizmu a inej závažnej cezhraničnej trestnej činnosti. V rámci Organizácie Spojených národov, G20, G7 a ďalších multilaterálnych fór Európska únia a Japonsko úzko spolupracujú s cieľom zlepšiť globálne bezpečnostné rámce a zvýšiť bezpečnosť svojich občanov.

Dohoda o strategickom partnerstve medzi EÚ a Japonskom podpísaná v júli 2018 posilňuje celkové partnerstvo a uvádza sa v nej, že zmluvné strany „sa usilujú v rozsahu, ktorý je v súlade s ich vlastnými zákonmi a inými právnymi predpismi, používať dostupné nástroje, napríklad osobné záznamy o cestujúcich, na predchádzanie teroristickým činom a závažným trestným činom a na boj proti nim pri súčasnom dodržiavaní práva na súkromie a ochranu osobných údajov“. Dohoda o údajoch z PNR medzi EÚ a Japonskom by prispela k posilneniu navrhovaného partnerstva v pre udržateľnú prepojenosť a kvalitnú infraštruktúru medzi Európskou úniou a Japonskom, a to najmä posilnením bezpečnosti leteckej dopravy.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁵ Ú. v. EÚ L 186, 14.7.2012, s. 4 – 16.

⁶ Ú. v. EÚ L 215, 11.8.2012, s. 5 – 14.

⁷ Stanovisko 1/15 Súdneho dvora (veľká komora), 26. júl 2017, ECLI:EU:C:2017:592.

Európska komisia prijala 23. januára 2019 rozhodnutie o primeranosti týkajúce sa prenosu osobných údajov z EÚ do Japonska medzi komerčnými prevádzkovateľmi⁸. V tejto súvislosti Európska komisia posúdila aj podmienky a záruky, na základe ktorých môžu mať japonské verejné orgány vrátane orgánov presadzovania práva prístup k údajom, ktorými tieto prevádzkovatelia disponujú.

Japonsko Európskej komisii jasne oznámilo svoj záujem o začatie rokovaní s cieľom uzavrieť dohodu o údajoch z PNR s Európskou úniou. Japonsko predovšetkým nedávno vyjadrilo naliehavú potrebu získať údaje z PNR od dopravcov EÚ so zreteľom na olympijské hry v roku 2020 v ich krajine, s cieľom riešiť očakávaný nárast bezpečnostných rizík.

Podľa japonských právnych predpisov (Colný zákon a Zákon o kontrole imigrácie a uznávaní utečencov) sú letecké spoločnosti povinné zasielať údaje zo záznamov o cestujúcich (PNR) japonskej colnej a colnej správe a úradu pre prisťahovalectvo. Cieľom tohto právneho predpisu je zvýšiť bezpečnosť Japonska získaním údajov z PNR pred príchodom alebo odchodom cestujúceho, a preto výrazne zvyšuje schopnosť vykonávať efektívne a účinné predbežné hodnotenie cestovných rizík cestujúcich.

Leteckí dopravcovia a ich združenia tiež viackrát požiadali Európsku komisiu, aby zabezpečila právnu istotu pre leteckých dopravcov, ktorí prevádzkujú lety medzi EÚ a Japonskom, a to vzhľadom na ich povinnosť poskytnúť Japonsku údaje z PNR v rozsahu, v akom sa zhromažďujú a nachádzajú v ich automatizovaných rezervačných systémoch a systémoch kontroly pri odlete.

Je potrebné nájsť riešenie, ktoré poskytne právny základ na úrovni EÚ pre prenos údajov z PNR z EÚ do Japonska, čím sa uzná potrebnosť údajov z PNR v boji proti terorizmu a iným formám závažnej cezhraničnej trestnej činnosti. Budúca dohoda by mala zároveň poskytnúť primerané záruky ochrany údajov v zmysle článku 46 ods. 2 písm. a) všeobecného nariadenia o ochrane údajov vrátane systému nezávislého dohľadu. Táto dohoda by mala rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané Chartou základných práv Únie, najmä právo na súkromný a rodinný život uznané v článku 7 charty, právo na ochranu osobných údajov uznané v článku 8 charty a právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces uznané v článku 47 charty.

Prenos údajov z PNR do Japonska by bol prostriedkom ďalšieho posilnenia medzinárodnej spolupráce v oblasti presadzovania práva s Európskou úniou, a to aj prostredníctvom poskytovania analytických informácií pochádzajúcich z PNR od Japonska príslušným orgánom členských štátov, ako aj Europolu a/alebo Eurojustu v rámci ich príslušných mandátov.

4. PRÁVNE ASPEKTY NÁVRHU

V tomto odporúčaní na začatie rokovaní s Japonskom o dohode o údajoch z PNR sa zohľadňuje platný právny rámec EÚ v oblasti ochrany údajov a údajov z PNR, konkrétne nariadenie (EÚ) 2016/679, smernica 2016/680/EÚ⁹ a smernica (EÚ) 2016/681, ako aj Zmluva

⁸ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/419 z 23. januára 2019 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o primeranej ochrane osobných údajov zo strany Japonska na základe zákona o ochrane osobných informácií [oznámené pod číslom C (2019) 304] (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2019, s. 1 – 58).

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89).

a Charta základných práv v zmysle jej výkladu v príslušnej judikatúre Súdneho dvora EÚ, najmä stanovisko č. 1/15 Súdneho dvora.

V odporúčaní sa takisto zohľadňuje poverenie, ktoré Európska komisia dostala od Rady v decembri 2017 na začatie rokovaní o dohode o prenose a využívaní údajov z PNR medzi EÚ a Kanadou.

Toto odporúčanie je v súlade s právnymi požiadavkami stanovenými v stanovisku Súdneho dvora č. 1/15. Vychádza z článku 218 Zmluvy o fungovaní EÚ. V súlade s článkom 218 Zmluvy o fungovaní EÚ je za vyjednávača Únie vymenovaná Európska komisia.

Odporúčanie

ROZHODNUTIE RADY

o poverení začať rokovania o dohode medzi Európskou úniou a Japonskom o prenose a využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) s cieľom predchádzať terorizmu a inej závažnej cezhraničnej trestnej činnosti a bojovať proti nim

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 218 ods. 3 a 4,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

- (1) Mali by sa začať rokovania s cieľom uzavrieť dohodu medzi Európskou úniou a Japonskom o prenose a využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) s cieľom predchádzať terorizmu a inej závažnej cezhraničnej trestnej činnosti a bojovať proti nim.
- (2) Dohoda by mala rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané Chartou základných práv Únie, najmä právo na súkromný a rodinný život uznané v článku 7 charty, právo na ochranu osobných údajov uznané v článku 8 charty a právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces uznané v článku 47 charty. Dohoda by sa mala uplatňovať v súlade s uvedenými právami a zásadami,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Európska komisia sa týmto poveruje rokovať v mene Únie o dohode medzi Európskou úniou a Japonskom o prenose a využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) s cieľom predchádzať terorizmu a inej závažnej cezhraničnej trestnej činnosti a bojovať proti nim

Článok 2

Smernice na rokovania sa stanovujú v prílohe.

Článok 3

Rokovania sa povedú po porade s osobitným výborom, ktorý určí Rada.

Článok 4

Toto rozhodnutie je určené Komisii.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*